

memo

Aan Gemeente Ooststellingwerf
C.C. Enit Scholten
Van Margreet Jongema
Telefoonnummer 06 245 777 38
E-mail m.jongema@natuurmonumenten.nl
Datum 12 februari 2024
Ons kenmerk 20240212 - 110364.103
Onderwerp Ecologie monitoring wegafsluiting Fochteloërveen

Samenvatting

Nulmeting ecologische monitoring wegafsluiting Fochteloërveenweg (wegslachtoffers)

De Fochteloërveenweg loopt op de grens van het Natura 2000-gebied Fochteloërveen en steekt een kilometer dwars door het Kleine Veen. Het verkeer op de Fochteloërveenweg zorgt jaarlijks voor grote aantallen slachtoffers, waaronder zwaar beschermde en zeldzame dieren. Vooral onder de kwetsbare reptielen zijn de aantallen slachtoffers hoog.

Op 1 november 2023 is een deel van de Fochteloërveenweg afgesloten voor doorgaand autoverkeer. Natuurmonumenten wil graag weten wat het effect is van deze afsluiting op de wegslachtoffers. Het veldwerk in 2023-2025 wordt uitgevoerd door J. Mulder. De eerste telperiode (nulmeting) liep van april tot november 2023, op het moment dat de weg nog toegankelijk is voor doorgaand verkeer. Metingen worden herhaald in 2024 en 2025, waarna een eindrapportage met een analyse van 2023-2025 volgt in 2026.

Methode onderzoek

Het tracé aan de Fochteloërveenweg wordt door één persoon geteld. Bezoeken zijn gepland in de periode, en op het tijdstip dat reptielen actief zijn. Tellingen worden dagelijks in de namiddag gedaan op de fiets van april tot november. Tijdens de fietstocht wordt het asfalt en de berm afgespeurd op slachtoffers. Bij slecht weer, andere verplichtingen of vakantie is niet geteld. In tabel 1 staat het aantal teldagen (fietstochten) per maand.

maand	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	totaal:
teldagen	28	31	29	27	30	28	25	198

Tabel 1. Aantal teldagen per maand in de periode april-november 2023

Het onderzoek naar wegslachtoffers op de Fochteloërveenweg is gericht op reptielen, zoogdieren en vogels. Amfibieën zijn buiten de telling gelaten, omdat dit te veel tijd vergt, vanwege de soms grote aantallen slachtoffers (tot vele honderden per dag) die vallen tijdens de trek van en naar het overwinteringsgebied. Er is een uitzondering gemaakt voor boomkikker en kleine watersalamander. Van de soorten is waar mogelijk het geslacht en de leeftijd bepaald. Na de vondst en het noteren van de gegevens zijn slachtoffers van de weg gehaald om dubbeltellingen uit te sluiten.

Onderzoekstraject

Fochteloërveenweg wegdelen 3-6

Resultaten

Tijdens de fietstochten van Mulder zijn 146 wegslachtoffers gevonden in 2023. (zie tabel 2) Het gaat om 8 soorten zoogdieren, 16 soorten vogels, 4 soorten reptielen en 1 amfibie. Naast de bijna dagelijkse tellingen van Mulder, zijn er wegslachtoffers bij hem gemeld of afgeleverd door mede bezoekers van de Fochteloërveenweg en bewoners uit de omgeving. In tabel 3 staan de wegslachtoffers op de Fochteloërveenweg in de periode 1 maart – 31 oktober 2023. Soorten van de Rode Lijst zijn rood gekleurd in de tabel.

Tussen de wegslachtoffers zitten 11 soorten van de **Rode lijst** namelijk: zoogdieren (2) reptielen (3), vogels (5) en amfibie (1). Een Rode lijst geeft een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de Minister van Economische Zaken. In Nederland beschouwt het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het opstellen van Rode Lijsten als een invulling van de Conventie van Bern, het verdrag over het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa.

Paapje en roodborsttapuit zijn aangewezen als **kwalificerende broedvogels** in het **Natura 2000-gebied** Fochteloërveen, met het doel om de populaties van deze vogelsoorten beter te beschermen. Beide zijn als wegslachtoffer gevonden op de Fochteloërveenweg. Andere kenmerkende soorten van heide

en hoogveen die sneuvelen op de weg zijn: boerenwaluw, graspieper, grasmus, grauwe vliegenvanger, grauwe klauwier, kneu en geelgors.

	traject:	3A	3B	3C	4	5	6A	6B	Totaal:
soort:									
bosspitsmuis			1						1
rosse woelmuis					1				1
veldmuis			1						1
aardmuis			1						1
woelrat			1						1
bosmuis		1					1	1	3
grote bosmuis			2						2
boomarter						1			1
wilde eend								1	1
kleine plevier								3	3
boerenwaluw			1	2					3
graspieper			1		1				2
witte kwikstaart						1	2		3
roodborst		1	1						2
paapje			1						1
roodborsttapuit			2						2
grasmus			2		1	2	1	1	7
fitis			2		1				3
grauwe vliegenvanger			1						1
koolmees			1				1		2
grauwe klauwier			1				1		2
vink			1			1	5		7
kneu			1		1				2
geelgors			1						1
levendbarende hagedis				1	1	1			3
gladde slang						1			1
ringslang		11	35	8	4	10	5	1	74
adder		1	6	3		1			11
boomkikker		2						2	4
totaal traject		16	63	14	10	18	16	9	146

Tabel 2. Overzicht getelde wegslachtoffers Fochteloërveenweg in 2023